

LET. XI.

1918

ŠT. 1, 2.

MLADOST

GLASILO
SLOVENSKIH ORLOV

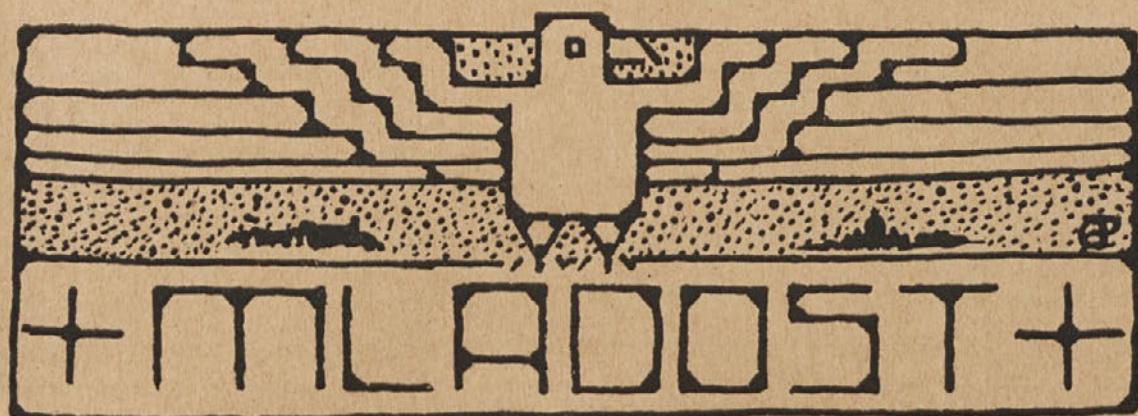
CENA K 5.- ❧ ❧ UREDNIK A. KOMLANEC

NATISNILA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

38505 III Ma

III Mb 38505

GLASILO SLOVENSKIH ORLOV.

ŠTEV. 1, 2.

JANUAR, FEBRUAR 1918.

LETNIK XI.

Jugoslavija.

Jugoslavija! — — — Veličastno, kot praznična trobenta, doni njeno ime iz bobnečega viharja svetovne vojne. Tragika narodov, ki pretresa srce človeško, jo je porodila, in naznanja nam s preroškim glasom vero v lepšo bodočnost. Kakorkoli pade kocka v tem krutem borenju, — eno vemo gotovo: Jugoslavija ne more propasti. Nekaj sladkega počiva v tem imenu, kot vabeča ljubezen, nekaj svetlega, kot blesteči solnčni žar, in visoko se dviga v vriskajočem letu, kot mladi jastreb, ki v prvem poletu skuša svoje moči: imam moči, da se dvignem.

Ob jugoslovanskem vprašanju je nastala svetovna vojna in ne neha prej, dokler ne dobijo Jugoslovani svoje pravde.

Tvorbo, ki jo rojeva neizrazno trpljenje, zaradi katere cela zemlja trepeti nepovednega gorja, je poklical Bog k posebnemu namenu, ker jo ljubi posebno; to razodetje vzide nehote v človeški duši, ki še ni zašolala vse vere.

In mi je nočemo in ne smemo zašolati. Tako trdo, kot mi, se ne bori noben narod zemlje. Kajti drugi se bore v sklenjenih vrstah za realne dobrine. Mi se pa borimo državno razkosani za i d e a l. Zato je naš boj največji izmed vseh in naša bol najglobokejša, kar jih pozna svetovna zgodovina. In zato verujemo, da, vemo, da nas čaka še velika bodočnost. Zakaj smisel trpljenja je: čistiti, plemeniti spopolniti.

¹ Plemenita Hrvatica je priobčila pod tem naslovom članek v »Agramer Tagblatt-u«. L. 32., št. 326.

Luiza pl. Martini.

Pač vsak dan se dogaja, da ljudje obupujejo in se grenijo; navidezno jih upravičuje usoda. Vendar oni obupujejo le, ker v svoji malodušnosti in nevednosti ne uvidijo prav nič velike zveze življenja, ne slišijo prav nič tega, kar po vsem grmenju topov in vsem vzdihajočem stokanju pridiguje o bivanju božjem. Ne vedo in ne mislijo na to, da morejo trpljenje, nad katerim obupujejo, uporabiti kot orodje za svoje izpopolnjenje.

Kar velja za posameznike, velja tudi za življenje narodov. Tudi mi moremo iz vodnjaka našega trpljenja zajeti požirek dionizijskega dviga. Zakaj tragika življenja te najsilovitejše pesnitve, ki jo je započel Bog sam, naj, kot tragika človeških pesemskih del, čisti in dviga.

Toda nikoli se še ni vršila, kar pomnijo ljudje, taka žaloigra, tako velepomembna, tako pretresljiva, kakor sedanja svetovna vojna. Celo v naravi ne najdemo primere zanjo. Kaj je najstrašnejši vihar nevihte, kaj najpošastnejši izbruh vulkana napram grozi, katera divja in noče končati, ko draži človeka na človeka, od konca do konca zemlje. Da je to mogoče, da se to goditi sme, bega ljudi, ne morebiti v tem, ali imajo oni prav, ampak ali ima prav Bog. Najvišji naj bi pač — po njihovi otročji predstavi — stopil iz svojega prestola in, enako kot Homerjevi bogovi, postal v lastni osebni veličini vodnik v bitkah, naklanjajoč zmagi — tistim, ki ga prosijo. No prosijo ga pa vsi, in žaloigra postane čudna, smešno žalostna komedija ob misli, da vsak izmed vojujočih narodov

pričakuje zmagu od Boga in obupuje nad Bogom, če zmaguje nasprotnik.

In mi Jugoslovani, razkosani, kakor noben drug narod, kaj naj mi pričakujemo od Boga? Sklonimo se pred modrostjo božjo! Da zakriva brezprimerna bol brezprimeren solnčni soj, to je tako gotovo, ko da pride za nočjo dan, za zimo pomlad. V temni gorski jami iskrijo dragoceni kamni in v butajočih morskih valovih biseri in

korale. Tudi nam, težko skušanim, raztepanim skoro od usode, zasije jutranja zarja.

— — »Zora puca! Bit će dana!« jutranja zora sprave in združitve. In divno, kakor je vzniknila nekoč iz morskih valov Afrodita, tako se bo, svetu obetajoč novo, neizrečeno srečo, dvignila iz globin sinje Adrije, s solčnim smehlajem na rožnih ustnicah in z laborom ovenčano glavo

Jugoslavija!

Nekaj misli o jugoslovanski državi.

Tone Marinček.

Jugoslovanska deklaracija zahteva združitev vsega jugoslovanskega ozemlja pod Habsburžani. Ta deklaracija je razburila vlado, naše narodne nasprotnike, pa tudi med lastnim narodom se dobe ljudje, ki ji niso iz srca naklonjeni.

Ker se bo treba tudi nam Orlom udeleževati javnega življenja in v to življenje vreči vso svojo dušo, je prav, da se tudi jugoslovanske deklaracije dotaknemo. Do jasnih zaključkov bomo prišli, če nas ne motijo razburjenja in natolcevanja. Kdor se razburja, je znamenje, da je storil ali kaj slabega ali pa ga vznemirja sebičnost. Za zgled navedem one čase, ko so pri nas ustanavljali posojilnice. Od vseh strani so bili razni pomisleki, največ pa od strani bogatašev, ki so posojali denar in zahtevali obresti po 10 ali pa še več od sto. Da bomo imeli popolno jasnost, moramo dati odgovor predvsem na vprašanje: Ali je zahteva po jugoslovanski državi nasprotna volji božji? Kakšnega pomena bi bila jugoslovanska država za kulturni in gospodarski napredek jugoslovanskega naroda in kakšnega pomena za celo državo?

Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, mu dal prosto voljo in pamet. Nikjer ni najti v sv. pismu mesta, da bi Bog zahteval, da mora biti kakšen narod podvržen drugemu kot suženj. Istotako je učil Gospod, za njim sv. Cerkev. Kot namestnica Kristusovega kraljestva na zemlji je bila v vseh časih nasprotna kratenju volje in prostosti poedincev. Kar velja za posameznega človeka, velja za narode. Če so narodi tukaj, so po božji volji in Bog je dal tudi pogoje, da bi živel vsak narod po svojih navadah in da bi si lahko sam zbiral sredstva, ki so potrebna, da bi zadoštil svojim kulturnim težnjam. Bog hoče, da bi živeli vsi narodi kakor bratje in v njegovih očeh ni niti gospodujočih niti manj vrednih narodov. To razliko je rodilo

poganstvo in utemeljena je bila po poganski filozofiji. In moderna filozofija, ki je zavrgla božje razodetje, ni nič drugega kakor poganska, samo obleka je moderna. Moderni uče, da je dovoljeno uničevanje slabotnih po močnejših. Vera pa uči, da dela krivico, kdor si lasti oblast nad drugim. Če se bojujemo za neodvisnost jugoslovanskega naroda, se borimo za moč božjih nauk in proti krivici. Delovanje za združenje Jugoslovancev ni le dovoljeno, ampak katoličanu takorekoč zaukazano. To potrjuje tudi neustrašen nastop našega dobrega škofa.

Jugoslovanska deklaracija ne nasprotuje tudi naravnim zakonom. Nele človek, tudi brezumno bitje se bori za svoje življenje. Mi Jugoslovani smo v silobranu in ta je celo pred postavo opravičen. Nam se gre, ali bomo še živeli kot narod ali bomo podlegli naukom moderne filozofije.

V sedanjih razmerah se je kapitalizem strahovito razpasel. Podoben je skopuhu, ki vse pograbi in uničuje svojo okolico. Kapitalisti so dobili v svoje mreže vse naše javno življenje, tudi konec vojke. Kapitalisti vplivajo oziroma bodo vplivali po vojski na razdelitev davkov, na denarni trg in na vse državno gospodarstvo. Naš rajni dr. Krek je rekel v svojem zadnjem govoru v Dalmaciji, da bo naš kmet tisto uro, ko bodo sklenili mir, zadolžen. Je dobro poznal razmere in je dobro vedel, kaj je govoril. Na jugoslovansko zemljo Stvarnik ni pozabil. Dal ji je rodovitno polje, sočnate travnike, zelene pašnike, plovne reke in globoko morje — vse pogoje, ki so potrebni za dostojno življenje naroda.

Jugoslovani smo Avstriji zvesti in vdani in ji želimo srečno bodočnost. Država je družina. Vzemimo dve družini. Gospodar prve družine nima pravega očetskega srca. Žene ne ljubi iz srca, otrokom ne deli enake ljubezni. Naravno je,

da se ga tudi otroci ne oklepajo z enako ljubeznijo, med seboj se prepirajo, ker jih obvladuje nevoščljivost. Končno izgube otroci spoštovanje do staršev, ljubezen do doma in do dela gine in dom vedno bolj propada. Drugi gospodar je pa pameten. Dobro se zaveda, da je podlaga blagostanju in srečnemu družinskemu življenju ljubezen. Ljubi ženo, ljubi otroke, vsem je enak delež pri skledi in pri ognjišču. Otroci z veseljem izpolnjujejo svoje dolžnosti. Blagostanje se veča z vsakim dnem. Ravnotako je z našo državo. Če bo od vladajočih sijala ljubezen na vse narode enako, če bo ista pravica pri skledi in pri ognjišču, ne samo pri delu, potem se bo izpolnil rek, kjer je ljubezen, je mir, kjer je mir, je božji blagoslov.

Umevno je, da se z ustanovitvijo jugoslovanske države ne bodo izpremenile razmere naenkrat. Revščine ne bomo mogli takoj spraviti s sveta, rane, ki jih je povzročila vojska, ne takoj zaceliti, vendar bomo imeli upanje, da bodo reke tekle za nas, morje šumelo za nas, dim iz tovaren puhtel za nas, polja rodila za nas, gozdovi dajali senco nam, zakladi v osrčju zemlje se bodo zbirali za nas in to upanje pomeni bodočnost.

Živela je vdova-kmetica. Njen dom je bil na hribčku in razgled je segal na sinje morje, na nebotične gore in na plodno ravan. Ta kmetica je imela edinega sina. Kot dete in dokler je živel oče, je bil krepak. Oče in mati sta ga bila vesela. Po očetovi smrti je pa dobil oskrbnika, uglednega soseda Grabeža. Sosedu je večkrat

ušel pogled na varovančeve gozde in njive. Posestvo je tako opravljal, da je imel dobiček on, siroti sta pa prišli v pomanjkanje. Mladenič je začel slabeti in naposled je težko zbolel. Znanci so obupali, Grabež se veselil, samo mati je zaupala. In zmagala je zaupna molitev in materina ljubezen. Sin je ozdravel, postal krepak mož, prevzel posestvo, predvsem pa skrbel, da so prišli nazaj kosi njegove zemlje, ki jo je ugrabil Grabež. Težko je šlo, vendar je zmagal pogum in ljubezen do domačije vse nadloge. Zboljšaval je dom, gnojil njive, čistil travnike in ko je prišel v najlepšo moško dobo, je bil božji blagoslov očividni. Oni fant, ki je bil na smrtni postelji in o katerem je Grabež mislil, da bo izumrl rod, oni fant je imel pridno ženo, armado zdravih, krepkih otrok, vzrejenih v strahu božjem, v hlevu je imel do 20 repov, v svinjaku do 30 rilcev. Novo hišo je postavil, pred hišo mesto polomljenega sv. razpela lepo kapelico, umetniško izdelano. Ljudstvo ga je spoštovalo in izvolilo za župana. Pa ni bil župan, da bi samo kimal in dajal častna občanstva osebam, ki so sovražile njegovo ljudstvo. Kadar je govoril, je govoril resnico, zastopal pravico, njegove besede so bile tako jasne, da ga ni slišala le njegova občina, ampak tudi sosednje. Kadar ga je pa srečal sosed Grabež, ga ni več preziral. Že od daleč je privzdignil svoj klobuk in pozdravljal: »Dober dan, sosed! Kako živiš?« In dobil je ponižen odgovor: »Hvala Bogu, dobro!«

Pomembno.

Anton Komlanec.

Najpomembnejši dogodek izmed mnogih pomembnih v minulem letu je za nas Slovence ta, da je vstala iz valov svetovnega divjanja jugoslovanska državna misel. Ob času, ko smo mislili, da nas ni več, se je dvignilo jugoslovanstvo, kakor nikdar doslej v monarhiji. Od tedaj narašča z vsakim dnem. Njen temelj je majniška deklaracija z dne 30. maja 1917, ki se glasi:

»Podpisani poslanci, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih bivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega narodnega gospostva tujcev in ki bodi

zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve enotnega naroda bodo zastavili vse svoje sile.«

Drugi važen dogodek je smrt dr. Kreka dne 8. oktobra 1917. Takoj ob njegovi smrti so se začuli glasovi: »Dr. Krek je umrl, da živimo mi.« In res Krekove misli bútajó na vseh straneh na plan in dogodki jih pretvarjajo vsak dan v bujnejše življenje. Prav po evangelijski besedi: Seme mora pasti v zemljo in umreti, da živi. In res klije Krek v sedemkrat sedem in sedemdesetkrat sedemkrat tisoč Krekov iz zemlje in čimbolj klije, bliže smo dnevu resnične jugoslovanske države.

Tretji pomembni dogodek je padec bivšega načelnika S. L. S. dr. Šusteršiča. Obsodbo si je podpisal s tistim dnem, ko

je izrekel besede: Smatram izključenim dr. Kreka iz S. L. S. — V novembru (dne 22.) 1917 je razdružil dr. Šusteršič S. L. S., kolikor je bilo na njem, in s tem prenehal biti njen načelnik. Šusteršičevo politiko, njegov absolutizem, izrabljanje škofa in duhovnikov v zasebno politične namene, njegovo cenzuriranje »Slovenca«, njegovo preziranje naših akademično izobraženih mož, zlasti pa poskus razbiti stranko in zasejati razdor in sovraštvo med kmečkim ljudstvom in ostalimi stanovi je obsodil s posebnim pismom presvetli gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič dne 24. nov. 1917. Obsodbo zaključijo besede: »Razdor, zaničevanje in sovraštvo ni delo božje, ampak delo satanovo.«

Ta dogodek ni manj važen za jugoslovansko zgodovino ko tisti dan, ko je isti naš knezoškof združil vse slovenske stranke, da so podpisale in složno nastopile za jugoslovansko majniško deklaracijo.

Četrty dogodek, najdalekosežnejši, pa je ta, da je zmagala v slovenski politiki katoliška misel. Dvojno načelo, eno drugemu popolnoma nasprotno, se je hotelo uvelja-

viti v naši javnosti. Eno se je glasilo: »Da bo za vse! Da bodo živeli vsi!« Drugo se je glasilo: »Da bo živel eden! Da bom živel jaz!« Prvo je katoliško, ker to pomeni za vse. Drugo je sebično, pogansko. Izrekel ga je v kratkih besedah politično najbolj slavljani pogan: »Aut Cezar aut nihil!« Jaz Cezar naj veljam, čeprav vse drugo pogine! — Dne 22. nov. 1917 je padlo na Slovenskem načelo zasebne sebičnosti in osebna sebičnost se je skusila skriti za stanovsko sebičnost. Dne 27. dec. 1917 se je izreklo tisoč zaupnikov S. L. S., duhovnov, kmetov, obrtnikov, delavcev in inteligentov najmočnejše naše stranke, da obsojajo tudi zgolj stanovsko, sebično politiko, torej tako, ki bi bila samo za duhovne, ali samo za kmete itd., ampak slovenska politika bodi taka, da bo za vse; to se pravi s tujo besedo: **k a t o l i š k a**.

Zato zre oko z veseljem v slovanske čase. Iz tega vidika je tudi umljivo za tistega, ki veruje v božjo previdnost, zakaj Bog potiska jugoslovansko državo v življenje po Slovencih.

Juda iz Kariota.

Josip Šimcnc.

»Odgovoril je Jezus: 'Ali vas nisem dvanajst izvolil? in med vami je eden hudič.' Hotel je reči Simonovega sina Juda iz Kariota; ta ga je namreč mislil izdati, pa je bil eden izmed dvanajsternih.« (Jo. 6, 70. 71.)

»Reče pa eden njegovih učencev, Juda, Simonov sin iz Kariota, ki ga je mislil izdati: 'Zakaj se to mazilo ni prodalo za 300 denarjev in se dalo ubogim?' Rekel je torej Jezus: 'Pusti jo! Dolg pogrebnege dne je plačala.' (Jo. 12, 4. 5. 7.) Zato Juda iz Kariota ni prišel k pokopu. Plačal pa je dolg pogrebnege dne. Trpeči pa so prihajali in v izsušeni roki prinašali stokrat tristo denarjev. Zopet je pristopil Juda s pridrgnjeno mošnjo in govoril: 'Bratje, zakaj se to ni dalo ubogim?' Trpeči pa so odgovorili in rekli: 'Juda iz Kariota, ali si ti edini tujec v Jeruzalemu? To je pogrebščina, ki so jo dali ubogi prvemu trpinu.'«

Tedaj so se zbrali prvi duhovni in pismouki in starešine ljudstva v preddvorju prvega duhovna, ki se je imenoval Kajfa. In so sklenili, da bodo Jezusa zvijačno prišli in umorili. Bali pa so se ljudstva in so govorili: »Ne na praznik, da ne vstane hrup v ljudstvu!« Šel je pa satan v Juda, s priimkom Kariotec, dasi je bil iz števila

dvanajsternih. In je odšel k prvim duhovnom, da bi jim ga izdal. In se je zgovoril s prvimi duhovni in s stotniki (Luka 22, 4), kako bi ga jim izdal, in jim je dejal: 'Kaj mi hočete dati, in jaz vam ga bom izdal?' In so se razveselili in so se pobotali, da mu bodo dali denarja, in so mu odtehtali trideset srebrnikov. (Mat. 26, 15.) In je vse razodel. (Lk. 6.) In odslej je iskal prilike, da bi ga jim izdal proč od množice.«

»Toda roka tistega, ki misli na izdajo, je z menoj na mizi... Resnično, resnično vam povem, eden izmed vas me bo izdal, ki je z menoj... Toda gorje onemu človeku, po katerem se Sin človekov izdaja. Dobro bi mu bilo, če bi ne bil rojen, oni človek. In zelo užaloščeni so se začeli med seboj povpraševati, kdo bi pač bil izmed njih, da bi mislil to storiti, in drug za drugim so govorili: 'Ali sem jaz, Gospod?' On pa jim je odgovoril in rekel: 'Eden izmed dvanajsternih, ki z menoj pomaka v skledico, ta me bo izdal.' Odgovoril pa je Juda, ki je koval izdajstvo, in rekel: 'Sem li jaz, Učenik?' Dejal mu je: 'Ti si rekel.'

In po grizljaju, takrat je šel v onega satan. Reče mu torej Jezus: 'Kar činiš, učini hitreje!' Te ga pa ni nihče vedel, čemu mu je rekel.

Ko je torej vzel grizljaj, je šel takoj vun. Bila pa je noč... Glej, Juda iz Kariota, eden dvanajsterih je vzel četo in služabnike od prvih duhovnov in farizejev in je prišel tja, in z njim velika množica z baklami in svetilnicami, z meči in koli, poslani od prvih duhovnov in pismoukov in starešin ljudstva. In Juda je stopal pred njimi. In ko je prišel, je takoj pristopil k njemu in mu dejal: 'Zdrav, Učenik,' in ga je poljubil. Jezus pa mu je rekel: 'Prijatelj, čemu si prišel? Juda, ali s poljubom izdajaš Sinu človekovega? ...'

Tedaj je videl Juda, ki ga je izdal, da je obsojen. In se je skesal in nazaj prinesel prvim duhovnom in starešinam tride-

set srebrnikov, rekoč: 'Grešil sem, ker sem izdal pravično kri.' Toda oni so rekli: 'Kaj nam to mari? Ti glej!' In vrgel je srebrnike po templju in odšel. Šel je proč in se z vrvjo obesil. Prvi duhovni pa so pobrali srebrnike in dejali: 'Ne smemo jih dejati v blagajno, ker je cena krvi.' Posvetovali so se pa in kupili z njimi Lončarjevo njivo za pokop tujcev. Njiva pa je bila krvava in velika in pokopavali so nanjo tiste, ki so govorili tuj jezik. Le to so si izgovorili tujci na Lončarjevi njivi, naj tako obrnejo njih trupla, da ne bodo upirali ugaslih oči v obešenega Juda. Zato so imenovali tisto njivo Njivo krvi prav do današnjega dne.

Rapsodova poslanica bratom in sestram.

I. Mohorov.

(V četrtem letu vélike vojske.)

Slišal sem glas: Vzemí peró
in piši sodbo brídkó,
svojím bratom piši tako:

Dneve sem Ti bolesti poslal,
da bi srce Ti in drob spoznal.
Zajel sem pelina možem in ženám,
materam dojnim, jedrim sestram.
V sever sejál sem od Tvoje krvi,
v jug sem razmetal Tvoje kosti.
Hotel sem, da stoteri križ
nosiš in da stotero trpiš
in še, da ljubiš in — moriš.
In sem hotel, da v véliki dan
sedeš sam in na mojo stran
moj najmanjši, najljubši sin,
moj Benjamin!

A Ti? A Ti?

Tvoj oče sem, glej mi v oči!
— Ko si se dvígnil iz mokrih lesov,
Kdo Te je vodil do solnčnih bregov,
Kdo Ti ustalil je mejo domov?
Kdo Te pospremil je preko poljan,
daleč do mirt in cipres in platan?
Kdo Te Avaru iz jarma je snel,
kdo iz okov Te je pašam vzel?
Kdo Ti ohranil je jezik in kroj?
Mari ne jaz? Ti sam? Tvoj boj? —
Eno sem Ti poskušnjo poslal
in že si klel in godrnjal!
Kaj to, če drugim zajel sem zlatá,
rod jim namnožil nad zvezde neba!
Tebi dedščine nisem štel,
Tebi sem na polno zajel,
Ti si mi najljubši bil,
Tebe edinega nisem učil
da bi plenil, pleneč moril,
ker si moje ljubezni sin,

moj Benjamin!

A Ti? A Ti?

Tvoj oče sem, glej mi v oči!
Dneve sem Ti bolesti poslal,
da bi srce Ti in drob spoznal,
pa mi je žal!
Jeza zagrinja obličje mi v mrak,
sram me Tvojih je napak,
huje bolíjo kakor zločin,
saj so Tvoje — Benjamin!
Videl sem, da si brata brat
gledal umirati zlorád.
Kakor Judas si šel in grešil,
v svojih željáh soseda moril,
zavoljo črede, zavoljo žene,
zavoljo ene same ovce tolsté.
Tvoje hčéré — da jih ni sram —
videl sem jih ob cestah tam,
kakor Tamare, zastrtih oči
žejne sle, lačne slasti!
Tvoje pismarje na trgu sem zrl:
strah jim je srda besedo zatrl.
Ah ne, ne rečem, da vsi,
a mnogi so bili uslužni, ko psi!
Svojčas gromko govoreči,
v smešni pozi zdaj molčeči,
to so Tvoji vodje bili,
dom s sramoto so pokrili,
ki je rosa ne odmiije,
ki je črna prst ne skrije...
Moj sin,
moj Benjamin!
Kaj Ti bodo pevci peli?
Bodo li o bratstvu smeli,
smeli peti o zvestobi
in pred grobom in po grobi?
O zanosu veledni,

o junaštvu vsekrvi,
o idolu večnih sanj?
Kdo bo veroval še vanj?!
Slišal sem glas: Vzemi peró
in piši sodbo bridkó,
svojim bratom piši tako:

Benjamin! Skrij svoj obraz,
zamudil si svoj véliki čas.
Tvoje sodbe dan zori...
Tebi bodo sodit prišli
vnuki iz Tvoje krvi!

Doklej Orel?

Silvester.

(Času primerno premišljevanje.)

Je še nekaj ljudi, ki jim je Orel samo družba za odraščajočo mladino. V njem vidijo nekaj lepega, da se mladina, v kateri kipi vroča kri, hladi s telovadbo, izleti, pošteno zabavo. Ko mlad človek dozori, no recimo, ko lahko volilni listek v roki drži, tedaj naj bi zanj preminula naša organizacija in njen pomen. Tako sodijo in merijo naše delo nekateri. Dobro je, da enkrat bolj natanko tolmačimo, kaj hoče Orel in od kdaj in doklej ima Orel vršiti svojo nalogo.

1. Orla takega, kot si želimo, do danes še nimamo. Pravo orlovsko delo bodo nadaljevali šele otroci sedanjih Orlov.

2. Orlovska organizacija je vzela pred desetimi leti lepo število najboljših fantov, ki naj bodo temelj prenovitvi celega naroda.

Sami posamič naj se preobrazijo v vseh svojih korakih v duhu Kristusovem, kot najzanesljivejšem poslancu božjem.

Umevno je, da se je Orel spočel pri razvijajoči se zdravi, pošteni mladini, katera se ga je tudi s srcem oklenila, se ga drži in se ga bo tudi držala.

Orel pa ne zapusti te mladine, ko se ga je resnično oklenila, nikoli več. Zato bo Orel spremljal svoje tudi nadalje in v tem se bodo odprla važna nova pota do pravih ciljev, ki si jih je postavil.

1. Orel stopi v družine. Iz družin se rodé in vzgoje v tem duhu otroci — bodoči Orli.

2. Če preje ne, tedaj bo Orel svoje meje razširil čez ženski spol — dobili bomo Orlice.

3. Le-ti bodo tvorili prenovljeno družino — take družine prenovljeno domovino.

4. Otrok se nam bo rodil kot Orel, mladenič bo Orel — mož bo ostal Orel.

5. Kot tak bo stopil tudi na javna gospodarska politična polja. Vednar pomimo:

a) Orel, naša organizacija ni istovetna z nobeno gospodarsko ali politično organizacijo.

b) Orel kot volilec ima dosledno voliti s katoliško stranko, če taka obstoja — če je več teh, z ono, ki je doslednejša na programu, na katerem stoji naša organizacija.

c) Če je voljen, kamorkoli že, je voljen kot član Orla, tedaj ne more drugače nastopati kakor zahteva Orel.

d) Zaključek. Orel je in ostane celo življenje v vsakih razmerah in okoliščinah. Orlovska organizacija posega v vsakega člana zasebno, družinsko kakor javno delovanje. Cilj je: Vsakega in vse prenoviti v duhu Kristusovem, na katerem stoji in raste naša narodna demokracija. — Orli, ni li tako?

Politični vpliv papeštva.

Josip Šimenc.

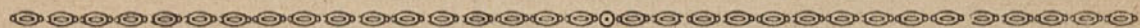
V socialnodemokratski freiburški »Volkswacht« je zapisal J. Meerfeldt dne 6. sept. sledeče zanimive besede o vplivu papeštva na politične odnose držav: »Odkar so l. 1870. vojaki Viktorja Emanuela premagali papeževo vojsko in vdrli skozi Porta Pia v Večno mesto, ni imel papež nobenega lastnega ozemlja — vladar duš pa je ostal. Papežev govor in ukaz se slišita v petih delih sveta. Povsod mu

je podložna veličastna organizacija katoliške cerkve, in pobožni katoličani v vseh deželah sveta časte v papežu svojo najvišjo duhovno oblast. Čisto naravno se ta duhovna vlada politično udejstvuje. Kralj brez dežele tam gori v Vatikanu je politična sila, ki se ne da prezreti. Vpliv nosilca tiare je danes celo večji nego pred petdesetimi leti ali tudi pred enim stoletjem, čeprav je tedaj zaradi cerkvene drža-

ve stal tudi v vrsti svetnih vladarjev. Od nekdaj so bili papeži in njih poklicani svetovalci dobri politiki. »Kdo je tako moder, da bi ne našel v Vatikanu svojega mojstra!« pravi Goethe v »Torquato Tasso«. Svetni mogotci vsepovsod poznajo prav tako moč Rima nad nebrojnimi dušami kakor tudi podedovano spretnost papeške diplomacije. Tako vidimo tudi med sedanjjo vojsko, kako si vlade vseh vojskujočih se držav goreče prizadevajo, da bi si pridobile naklonjenost rimske Stolice. Angleška je ustanovila pri Vatikanu z vso naglico izredno poslaništvo, Francoska, »najstarejša hči Rima«, bi bila najrajši vso svojo cerkvenopolitično postavodajo zagrebla, da bi si zopet osvojila prijaznost vesoljne cerkve; celo Italija in Rusija sta se tresli, da bi se ji ne zamerili. Da sta se Nemčija in tembolj Rimu zvesta Avstro-ogrska potegovali za vatikansko prijatelj-

stvo, je dosti znano. Nekaj dni pred vojsko je prerokoval odpadel katoliški duhovnik v spisu, ki je dvignil veliko prahu, da se bo Vatikan sesul. Svetovni požar pa gori v nasprotno smer: Vatikan stoji kot politična sila danes trdneje kakor kdaj poprej. Zato pravi, da socialni demokrati odkritosrčno žele papeževemu mirovnemu posredovanju končnega uspeha.

Kako je že dejal Herder (Ideen zur Philosophie der Geschichte IV. [3] 858)? Tako, da »bi bila brez papeštva Evropa postala najbrže rop despotov (samodržcev), pozorišče večnega razdora ali celo mongolska puščava.« Ali kakor je rekla Leonora v istem »Torquato Tasso« (1867/72): »Ti nam prinašaš vojsko namesto miru. Saj prihajaš, tako se zdi, iz taborišča, iz bitke, kjer vlada sila in odločuje pest, in ne iz Rima, kjer dviga svečana previdnost roke k blagoslovu.«

Tudi duhovniki na fronto ...

Tone Marinček.

Vojska je zmešala pojme. Krivico imenujejo pravico, surovost čil nastop, krutost in krvoločnost hrabrost, bogatenje in lahko življenje na račun sosedov in občanov patrijotično delovanje, želje poedincev, posebno takih, ki nič ne trpe in ki imajo še dobičke, pa hočejo napraviti za last celih narodov. Po celem svetu se bere: »Naše ljudstvo hoče mir, toda le časten mir. Mi bomo vzdržali do skrajnosti.« Tako sliko kaže celi svet. Pаметen človek pa misli: »Krvosesi, dajte svetu svobodo, pa boste videli, koliko je onih, ki jim pravite, mi!« Če so zmešani pojmi, so tudi misli in logično tudi sklepi. Sadovi materializma in paganstva so, in ti sadovi imajo velik vpliv na ljudsko maso. Čuti nadloge sedanjega časa, zabavlja čez razmere, ki tišče duha k tlom, vendar ji manjka jasnosti. Največkrat dolži popolnoma nedolžne, glavnim krivcem pa vpije: Hosana! Zelo priljubljena tarča so duhovniki, v vseh mogočih oblikah. Enkrat so povzročili vojsko, drugič vlečejo dobičke, neredki so pa tudi vzkliki: »Tudi duhovnike naj pošljejo na fronto!« Take misli sicer niso zrastle na ljudskem zelniku, so zasejane po sovražnikih katoliške cerkve. Ljudstvo jih pa vseeno ponavlja, celo med službo božjo sem slišal take besede. Ljudstvo dela nevede. Ker je med njim preveč duševne lenobe, se ne zaveda svojega dejanja. Ko bi se katoličani zavedali, da so katoličani, bi nasprotniki naše vere ne be-

gali ljudi s takimi idejami, posebno pa našega naroda. Zakaj ravno nas Slovencev ne?

1. S ponosom se poudarja, da je slovenski narod globokoveren. Če smo v resnici katoličani, ne smemo poznati polovičarstva. Ali je Bog ali ga pa ni. Ali je Kristus ali je pa laž, kar nas uči sv. pismo. Kakot hitro verujemo v Boga, moramo tudi v njegovega Sina, v vse one naredbe, ki jih je ustanovil za časa svojega bivanja na zemlji, predvsem da je katoliška cerkev nezmotljiva nositeljica božjih nauk, da je papež vidni namestnik Kristusov, da so škofje in duhovniki nasledniki apostolov in Kristusovih učencev. In kot taki so vsi duhovniki izključna last Jezusova. Ali nam pripoveduje sv. pismo, da je kdaj zagrabil Kristus za surovo orožje, da bi dosegel pravico in svoj namen? Nikoli! Nasprotno! Ko je sv. Peter odsekal uho brezbožnemu hlapcu, ga je Gospod trdo posvaril: »Vtakni meč v nožnico! Kdor se z mečem vojskuje, bo z mečem končan.« Jasno dovolj za one, ki ljubijo resnico Gospodovo; glavno in edino orožje je brezmeina ljubezen. To orožje je zapustil duhovniku in čim bolj in v čim višji meri se ga poslužuje, tem močnejši je. Po božji odločitorej tudi posvetna oblast ne sme siliti duhovnika, da bi segel po orožju za dosego posvetnih stvari, posebno ker se zelo redko krijejo z božjimi cilji. Katoličani moramo imeti pred očmi, da ni oprostitev du-

hovnikov nobena usluga napram katoliški cerkvi od strani vladarjev, ampak je ukaz iz nebes. In temu ukazu se morajo pokoriti tudi vladarji in vlade, ker so tudi oni pred božjim obličjem navadni zemljani, toliko vredni, kolikor tehtajo dobra dela na tehtnici sv. Mihaela. Katoličani moramo imeti še eno dejstvo pred očmi. Duhovniki imajo maziljene roke. Ali si moremo predstavljati duhovnika, da bi prožil petelina na puški, da ugonobi človeško življenje, ali pa da bi nasadil bajonet, da ga zasadi v živo človeško telo, da bi vse to delal z ono roko, z onimi prsti, s katerimi drži Boga — Kristusa v sv. hostiji in s katerimi deli zakrament sv. poslednjega olja? Zahteva po oproščenju bi morala biti katoličanom pod vsakim pogojem sveta in enaka dogmi. Kakor hitro bi se narod sprijaznil z nasprotno mislijo, bi bilo znamenje, da propada vera. Družine bi bile oropane one moralne podlage, ki je bila skozi vsa stoletja za nas Slovence posebno značilna in ki je dajala tudi oporo v vseh bojih.

2. Če ne bi imeli Slovenci svojih duhovnikov, bi ne bilo več slovenskega naroda. Mogoče se bo zdela ta trditev premela, pa je vendar resnična. Če se ozremo nazaj v zgodovino našega naroda, vidimo, da so bili edino duhovniki izmed inteligence, ki so delili z ljudstvom srečne in žalostne čase, se potegovali za njegove pravice in le slovenski duhovnik se ni sramoval priznati, da je sin naroda »pastirjev«. In prepoved naroda! V večini je delo duhovnikov. Kulturni, narodni, politični napredek je večer spomenik našemu duhovniku. In sedanja doba! Kdo je dal podlago za boljšo bodočnost Jugoslovancev? Krek! Duhovnik! Ne moremo biti dovolj hvaležni Bogu, da je bil Krek duhovnik. Vsaj jaz sem prepričan, da je duhovski stan uravnaval Krekove talente. Ne mislim s tem na razne predpise. O, ne! Krek ni bil hinavec. Mislim s tem le, kakšen vpliv je imelo na Kreka vsakdanje intimno občevanje z Jezusom. Krek, globokove-

ren, globokoumen, je bil prekvašen do zadnjega kotička svoje duše z Jezusovimi nauki. Njegova ljubezen je použila Krekovo srce. Niti učenost, niti talenti niso ustvarili tistega nesebičnega delovanja za narod, tiste požrtvovalne ljubezni za delavce in uboge, katero vsi Slovani občudujemo in ki je napravila Kreka za last vseh Jugoslovancev, ampak duhovski stan. S smrtjo nam je zapustil svojo oporoko — jugoslovansko deklaracijo. Ima ta oporoka veliko nasprotnikov doma, v lastnih vrstah, tako da se celo naši nasprotniki sklicujejo na nje, nič manj nasprotnikov pa nima po Avstriji. Človek bi postal skoraj malodušen. Toda dvojna zavest nas pa dela trdne: Naše zahteve so pred Bogom upravičene. To so jasno in odkrito izpričali naši jugoslovanski škofje. Krekovci ne dosegaajo svojega učitelja po talentih, kar se pa tiče nesebičnosti, ljubezni do resnice in brezobzirne doslednosti v načelih, pa ne zaostajajo prav nič za njim. Ravno ta čisti ogenj do lepih idej in ta neugnana podjnost je porok, da bomo udeležili Krekovo oporoko.

3. Brez duhovnikov bi ne bilo Orla, one organizacije, ki je vzgojila mladino, posebno moško mladino na kmetih v značajne narodnjake. Orel je veliko pripomogel k temu, da je naše ljudstvo zrelo, da dobi lastno državo. Mogoče bo treba še veliko bojev, da dosežemo združitev vseh slovenskih dežel z deželami, kjer žive Hrvati in Srbi, eno je pa gotovo, da ta zahteva ne bo nikoli več zaspala in da bo s tem večjo silo zahtevala udeležitve, čim bolj navdušene in požrtvovalne apostole bomo imeli.

V sedanjih časih, ko smo izgubili toliko nadebudnih mož in fantov, toliko navdušenih akademikov-Krekovcev, se moramo jasno zavedati, kaj so duhovniki jugoslovanskemu narodu. In če se to zgodi, ne bo več klika med našim narodom: »Na fronto z njimi«, ampak bomo rekli: še one nazaj, ki so bili vpoklicani kot črnovojniki brez orožja.«

Noli me tangere!¹

Božidar.

Tvoja stanovska čednost, krščanski mladenič, je čistost srca. Ta je tvoje plemstvo, tvoja čast. V tej točki mora biti vsak izmed nas viteško občutljiv. Vse lepo in plemenito pride le od zvesto čuvane ne-

dolžnosti. Ona je jutranje solnce tvojih oči, žar tvojih lic, svežost telesa, svoboda duha, navdušenje mladega srca, moč tvojega značaja. Ona prinese veselje do življenja, plemenitost duha, zlati srčni mir. Kot solnčen paradiz leži pred božjimi očmi čista mladeniška duša in z ljubeznijo govori

¹ Ne dotikaj se me!

Gospod čistemu mladeniču: »To je moj ljubljeni sin, nad katerim imam dopadenje!«

Pa kakor je krasen in nenadomesten biser srčne čistosti, tem več sovražov ima, ki segajo po njem. Največje čuječnosti je treba. In v čem obstoji? Orel-vojak, dopusti, da seževa globlje, prav do vira: zasedraj svoje srce v Jezusovo čisto, zvesto, močno Srce in to bo tvoja rešitev.

Srce Jezusovo je vzor lilijske čednosti; božji biser je v najsvetlejši luči. Jezus nam je hotel biti v vsem enak izvzemši greha. Brezmadežno Jagnje je v najstrožjem nasprotstvu z grehom; čistost in svetost sta njegovo bistvo. Kristus hoče, da ohraniš čistost srca. Zato žari Njegovo Srce pred ljudmi kot zvezda vodnica. K temu Srcu naj bi vsi, boreči in razdvojeni dvigali oči, predvsem pa ti, z najtežjimi skušnjavami obdani mladenič.

To zvezdo in vzor nedolžnosti najdeš v tabernaklju. Lilijska barva svete hostije ti takoj znani prijatelja čistosti. Čisto zlato in kristalno steklo ga obdajata, le čiste roke, čiste ustnice, čista srca ga smejo prejemati. Glej, ako se res zavedaš vred-

nosti te najlepše čednosti, boš šel vsak dan vsaj nekaj trenutkov k Viru in zajel tam moči za boje in vzore. Če si pri kadru, ti to pač ne bo pretežko, jaz bi rekel, da je vsakdanji obisk Najsvetejšega skoro neobhodno potreben, kdor hoče ostati sredi izprijenega sveta pošten in nepokvarjen. Če bivaš na fronti, poletiš nešteto krat lahko v duhu v domačo cerkev pred tabernakelj.

»Srečni Janez! Kako krasna usoda mu je bila odločena: sloneti na Srcu božjega Prijatelja!« tako morda vzklikaš. Jaz pa pristavim: Srečen fant, ki lahko zavzameš Janezovo mesto, kadar resno hočeš. Ne zavidaj učencev pri zadnji večerji; enaka sreča ti cveti. Bodi samostojen in pogumen! Proč z revnim strahom pred ljudmi in z zastaranimi, škodljivimi navadami.

Bela hostija je seme čistosti. Slovenski Orel, odpri srce na široko in hiti nasproti božjemu Sejavcu nedolžnosti, da vsadi bele hostije liki lilijskemu semenu na dno srca, odkoder poženo korenine, da vzraste drevo močno in donese sad, ki ga pričakuje Bog od tebe.

Pesmi.

Vide.

Prijatelju v spominsko knjigo.

Dragi, ali še se spomniš dne,
ko je naju združila usoda
v težkih dnevih boja vročega
s tujcem zemljelačnim iz zahoda.

— Tožna je priroda vénela,
listje rmenelo, šlo na jésen;
izza hriba pa topovi so
peli svojo votlo, smrtno pesem.

Naše zbite, zredčene vrste,
ki pogoltnilo jih je Oslavje,
prišli ste ojačiti. — Mladost
vam sijala z lic je, moč in zdravje.

Kri ni voda — prvi že pogled
v duše Ti zrcalo, v óči mile:
Najini ste srci se našli,
duši dve sorodne se vzljubile.

Od tedaj prijatelja zvestá,
druga neločljiva sva postala,
v sreči in nesreči združena
sva trpela in se radovala.

Na Oslavju, v blatu do pasu,
kjer prejel si prvi krst ognjeni,

sva prestala grozne, težke dni,
nepozabne Tebi, kakor meni.

Svetega Mihela skalni hrib
borcev strl, da jim ni števila;
nama je zanesla bela smrt:
Zdrava sva nazaj se povrnila.

Dnevi groze, zemeljski pekel!
Zona strese me, če mislim nanje!
Zdaj za nama je — in vse se zdi
mi kot težke, mučne nočne sanje.

— Vojna vendar še končana ni,
kakor v bojni črti se boriti
težko tudi je v zaledju nam:
Glad nas trese, tuga srca siti.

Sužnost kleta vbija nam duha,
srce hrepeni si po prostosti;
duša krvavi, ko draže dni
zre zgubljene, kratke nam mladosti.

— Toda ne obupati nikdar!
Groznejše stvari sva že prestala:
Stretila ga je moč, a ukloni
se junak nikdar, stoji kot skala!

Tužne dneve nama naj sladi
slaj prijateljstva, ljubezni vdane;
a če naju spet razdruži čas,
vir ljubezni saj kot zdaj ostane!

— In če zveš, da mi je pred teboj
zmučeno telo pokrila ruša,
misli si, beroč vrstice te:
Bil nesrečen je — a blaža duša!

San.

Oko mi trudno je zatisnil spanec,
v deželo iluzij me je preselil sanj:
Domov sem vračal v duhu se prežnanec,
miru, sem sanjal, je napočil dan.

—————
Dolg vlak drči mimo dolenskih gričev,
obrazov poln je samih radostnih;
junaki s krajev groze in mrličev
v naročju svojih dragih, ljubljenih
po dolgem času se povračajo,
pojo in od veselja plačejo...

»Mir, mir, se je povrnili blaženi,
končana vojska, boj sovraženi,
za vselej vračamo se na dopust!!«
razlega se iz tisočerih ust.

Vsa zemlja, zdi se nam, v veselju plava,
smeji se v mladem cvetju hrib, dobrava.
Vasice znane nas pozdravljajo,
cerkvice bele blagoslavljaajo.
In les šumi zahvalno, kot molitev
za našo srečno molil bi vrnitev.

Ves svet, te strašne, težke more prost
spreminja v eno samo se radost!!

Povsod, kjerkoli pot ve vstavi vlaka,
množica tisočglava borca čaka,
navdušena obsiplje s cvetjem nas
in z radostnim pozdravlja petjem nas.
— Brezkončna sreča, radost in vriskanje,
objemanje, prisrčno pozdravljanje.

Naposled i zamé postaja sledna!
Množica spet nas čaka nepregledna.
Še kratek hip — in že ležim v objetji
njim, ki so mi najdražji na tem sveti!!

—————
Pok grozovit, da zemlja vsa se strese,
po zraku tuli, zemljo kvišku nese...
Po koncu planem, manem si oči,
premila slika v nič se razkadi...
Ah vse je bila — fata le morgana:
Pred mano širi bojna se poljana;

granata mi pred kritjem eksplodirala,
pred mano žrtev nje umirala...

Oj mir, zares ostaneš več en san,
zares s sveta za vselej si prežnan?...

Slovo.

Kot šopek, na klobuk pripet,
naslonjena na zelen breg
med jablani blešči se vas,
nje bele hiše kakor sneg.

In sredi, kakor zvest pastir
na paši med ovčicami,
zvonik z rdečo čepico
in čuva nad vasico mi.

Rumeno žito, kot zlat pas
obdaja jo in valovi;
nad njo razlit je božji mir,
po sreči rožnati diši...

Na vsakem oknu rožmarin
in nagelj, kakor kri rudeč;
za vsakim oknom zal obraz,
tako prijazen in vabeč...

Sladak spomin, grenko slovo,
oj z Bogom, zemski paradiž!
Ah bela cesta kliče v svet,
pozdravlja za vasjo me križ...

Signum temporis.

»Kaj ti je, prijatelj dragi,
da tak tožen si, potrt?
Mar te je pustila ljuba
in srce ti zjeda srd?«

»Ah, vrag vzame naj vse ljube,
nageljne in rožmarin;
daj mi hlebec ovsenjaka,
pa ti zanjga dam cekin!«

Vojna divja svoja pota stopa.

Vojna divja svoja pota stopa
in pogublja bednje milijone;
svet v krvi in bridkih solzah tone,
kakor v dneh vesoljnega potopa...

Vpiramo oči zaman v nebesa:
Ni je mavrice sedmerbojne,
da oznani spet nam dni pokojne,
— s solzami se polnijo očesa...

Težki časi — lahek želodec.

Res, hudo je dandanes na sveti,
človek pa pod zemljo živ ne more!
Treba jesti, treba je živeti,
ali kaj ni, to je miserere,
a želodec, ta se zmeraj dere!

Včasih bilo treba le je sest
v krčmo, pa si pustil si prinesiti,
kar ti pozelelo je srce.
Čase smo imeli pač, zlate!
— Toda zdaj.

Srečen, če dobiš še kaj!
Hočeš pa dobiti kako čorbo,
moraš novcev imeti poln žep
in izkaznic zraven polno torbo,
pa še spodleti ti tvoj naklep!!

Izkaznice.

Najvažnejšo vlogo
za življenje naše vbogo
dandanes izkaznica velja:
Brez nje ne dobiš nič za pod zob,
nič ne za pod nož, ne za na krožnik!
Človek v pravem je pomenu rob:
Greš čez župno mejo, že te ima orožnik,
če brez nje si se podal na pot!
Precej si vohun! In kot razbojnik, tat
lahko prideš v ječo, vrv dobiš za vrat!!

— Žalostnih in revnih časov teh
vojskinih naredb, izkaznic vseh
reši nas že enkrat, o Gospod! —

Dežja ni ...

Dežja ni ...
Skopo letos polja žejna
kapljica nam dobrodejna
je krepí.

A krvi
zemlji moč popiti ni;
in solza na licu našem
se ne posuši.

Naš up in tolažba.

Živimo v težkih časih stiske, smrti
in smo potrti in ponižani.
Kje najdemo pomoči in tolažbe?
— Tolažba in naš up je — Križani!

Trpel je tudi On smrt grozno, muke,
— le skoz nje pot gre v zveličanje —.
Trpimo vdano, upajoč plačila
pri njem, ki vsmiljen in pravičen je!

In upajmo pa tudi, da že skoraj
bo ta krvavi križev pot končan;
po dežju vselej zopet solnce pride,
po petku vélikem — vstajenja dan.

Slovenska deklica.

Sem slovenska deklica
in ljubim mili dom,
sama šla, če smela bi,
zanj med bojni grom.

Ko je klical sivi car,
dela sem najdražjo stvar,
ženina premilega
domovju na oltar.

Drugič rožice cveto,
kar oči solznih
sem mu šopek delala
za slovo iz njih,

kar objel me je solzeč
in odšel od mene preč.
In potem ga videla
nisem nikdar več ...

Kaj sirota zdaj trpim,
oh to ve le Bog sam!
Da za grob vsaj znala bi,
pa tudi zanj ne znam!

Pa da reva tudi vem,
obiskati ga ne smem,
da bi se izplakala
na grobu ljubljennem.

Kaj počnete, —? ...

»Kaj počnete, očka sivi,
daleč tamkaj za gorami?«
»Sejemo pšenico zlato
sami, sinko moj, s solzami!«

»Kaj počnete, mamka mila,
tam v domači vasi zlati?«
»Dan predelam, noč premolim,
da se sinek moj mi vrati!«

»Kaj mi počneš, moja draga,
v beli kamrici in tihi?«
»Močim z vročimi solzami,
s srčnimi jo polnim vzdih!«

¹ Poslano ob dolgi suši 1916.

Kot na naše belo mesto megla...

Kot na naše belo mesto megla,
čudna žalost mi je danes legla
in nad celim svetom stud v srce.
Kot bi kamen mi na srcu ležal,
zdelo se mi je, zato sem bežal
od ljudi, iz družčine glasne.

Mesto pustil za seboj hrumeče
in sem se napotil v tihi kraj,
kjer znebi se človek zemske ječe,
kjer telesne duh okove sleče,
zabi žalost, rane krvaveče,
večnega miru uživa slaj.
V senco tožnih sem cipres zavil,
ki, življenja znak, rastejo vrh gomil.

Srečni rajniki, ah, zavidam vas;
vi ste srečni, kdaj tako bom jaz? —
V Bogu duh zdaj vaš utešen je,

vseh bridkosti zemskih rešen je;
srečno ste dosegli večni mir,
ki ga zdaj na svetu ni nikjer,
kterega želimo vsi — zaman.
Svet pretresa bojni hrum strašan,
vojska zunaj in krvavi boj —
tukaj tihi mir in svet pokoj...

Vaše družčine sem zaželel —
Kdaj za vedno bom med vas prišel?
Kdaj i jaz bom rešen zemskih spon,
kdaj mi delopust zapoje zvon?
Kdaj se umiri srcé bolnó,
trudno odpočije si telo? — — —
— — — — — — — — — — — — — — —

Zvon večerni milo je zapel,
po cipresah veterc je zavel;
tajno vrhi so zašepetali,
zdelo se mi je, kot bi dejali:
»Kmali, kmali...«

Pisma.

»Mladosti« ob novem letu.

Čim bolj prebiram zadnjo »Mladost«, tem manjša mi je skrb za Orla. Visoko smo stali na lestvi izobrazbe in napredka, ko je udaril med nas klic neusmiljene vojske. Velik je bil njen udarec za našo evolucijo, za naš razvoj. Že v mirni dobi smo imeli mnogo odkritih nasprotnikov, še več skritih, ki so ovirali orlovsko delo bolj iz strahu kot iz pravega sovraštva. Krepke peruti je imel že Orel takrat, da je kljuboval vsem mogočim oviram. In bo li to največjo oviro, vojsko, kontrast vsega dela, kontrast duševne izobrazbe, premagal? Je-li tako močan; ali ima pravico do življenja? Kdo je v vojski? Mladina. Komu je vojska bolj nevarna ko mladini? Veliko bo tvoje pravo do življenja, Orel, če boš izšel iz vseh teh preizkušenj kot triumfator. Triumfirala bo tvoja ideja. Namah je vojska ustavila vse naše organizacijsko delo, prej že tako cvetoče in bujno življenje.

Edina sled vsega orlovskega ustroja, ki je ostala, si bila ti »Mladost«, ti naš mentor v tej svetovni temi, v tem svetovnem požaru. Hotela si životariti. A ne. Živela si; pokazala si take znake življenja, da nas ni strah. Kako pridno si sledila dogodkom! Bila si ogledalo našega bitja inžitja tekom vojske, dober informator za nas Orla.

Čegar je mladina, njegova je bodočnost. Slovenska mladina — pred vojsko?

Ena velika armada samih Orlov. Po vojski? Razredčile so se naše vrste, toda nič strahu! Junaki bojnih poljan bodo tudi kot Orli junaki. Poudarjajmo: glavna točka našega bodočega programa bodi umska in nravna izpopolnitev! Tu nas je zadela vojska v živo. V plemenitosti, dobroti in odločnosti tekmovali, to naj bo naše odlikovanje, naš *signum laudis*. Vojska je uničila marsikaj, kar je Zlata knjiga že vsadila, vcepila v naša srca. Vojska, simbol podivjanja, surovosti, neplemenitosti, brezobzirnosti. V tej mlaki smo se kopali, ne čudimo se, da nismo čisti. Preveč smo svoj čas zamenjali šolo srca in duše. Imponiral nam je zunanji pomp, pogosti nastopi in podobno. Naša srca so ostala le prevečkrat stara. Niso bila slaba; saj jih je vzgojila slovenska katoliška mati, toda nosila so znake svoje okolice, vsega miljeja. Površnost, neodločnost, neplemenitost, kdo bo tajil, da nismo bili brez teh madežev. Odkrimo svoje rane, da jih spoznamo in skupno zacelimo. Z načeli v prakso, v življenje. Longum iter per praecepta, breve per exempla.¹ Za vzgledi vplivajmo na brate. Potrpimo z njimi, ki so nehote in nevede zgrešili pravo pot. Svetimo jim naprej po pravi poti z lučjo kreposti. Ljubezen naj bo vez, ki nas druži. Ona prezre, kar bi nas moglo razdružiti. Sebičnosti in hinavščine ne pozna Orel. Varujmo se obojega! Velja naj za nas beseda apostola

¹ Dolga pot po navodilih, kratka po vzgledih.

Pavla: večja je vez ljubezni nego vez strahu.

Ti »Mladost« pa po stari poti, ker le na tej ti bomo sledili. Prava je, saj jo je hodil največji sin našega naroda, nepozabni Krek. Njegove ideje pridobivajo tal, kjer je bila prej zanje nerodovitna prst. Vsi omahovalci in pesimisti hitijo, da popravijo, kar so zamudili. Ti »Mladost« si na boljšem. Ni ti treba popravljati smeri, revidirati ciljev, ker že prvi besedi si mu sledila in ga s prisego večne zvestobe v srcu spremila v grob.

Po vojski bodo morali dati tudi orlovski odseki svoje člane na rešeto; seveda iz vzrokov, ki so bili povod mnogim skrbem, izraženim v lanskim »Mladosti«. Bila je pač vojska. Izkristalizirati se bomo morali; elita, izbrana četa naj bo slovenski Orel. Saj kot tak bo zmožen ponesti orlovsko idejo še dalje na jug svojim bratom Hrvatom. Mogočen faktor bomo Slovenci v bodoči Jugoslaviji. Ponos vsega Slovenstva pa bo njegova mladina, organizirana v Orlu. Zato glejmo sami, da bomo vredni te misije.

Te misli tebi »Mladost« ob novem letu, Bog daj, da letu miru, letu vstajenja in prerodenja našega Orla.

Za nami časi trpljenja in zaničevanja, pred nami veliko, nepregledno delo, a veselo delo, delo za svoj narod.

Vsem bratom za novoletni pozdrav:
»Za robstvo ni rojen junak!«

Fr. Podrekar.

Pismo Orlom.

Na dan sv. Mihaela 1917.

Dragi brat Orel! Ali še veš, da si bil nekdanj v naši družbi, da si bil Orel? In se spomniš, kaj je slovenski Orel? Kaj hoče? — Sebi, svojemu narodu hoče večno dobro — resnično dobro — spoznavati Boga in hoditi po njegovih pti.

Bratje! Vojska nas je razpršila po vsem svetu — vojašnice, fronte, bolnišnice, ujetništva so naša bivališča.

Onemogočila je naše skupno delovanje — toda ne za vedno. S koncem vojske je tudi konec našega brezdelja! Pripravljajmo se! Kako?

1. Bratje, ki so zrastle z Orlom, so večidel v letih, ko bodo sklepali sv. zakon. Kaj pravi Orel o tem? Bratje naj sklepajo zakon zvestobe in ljubezni! Dobra družina more biti le v zvestobi in ljubezni. Le v tej se vzgoje dobri otroci — v veselje roditeljev — in srečo naroda! Orli

naj postavijo temelje novi, lepši slovenski domovini, naj ustanavljajo srečne družine!

2. Iz vojske grede nas narod kliče, ne le v naše telovadnice, društva, ampak naravnost na intenzivno politično gospodarsko narodno polje! Bratje! Orli so klicani v naše občinske in gospodarske naprave!! Orli so klicani v posojilnice, hranilnice, zadruge! Orli so klicani stopiti v širno delo narodne, kakor državne politike! Volili bodo Orli, odločevali bodo Orli, voljeni bodo Orli! — Brat mladenič, mož, ki si zvest v naših vrstah, premišljaj, kje in kako boš dal svoje moči na razpolago za čast in rast domovine?

Z zlato knjigo v roki bomo Orli delali — pogumno in vztrajno, kjer koli nas domovina rabi, kamorkoli nas pokliče! Pričujoče pismo naj Vam, bratje, pokaže, da naša misel živi, vzpodbudi Vas iz mrtvišča, ki nam ga je povzročila vojska, in Vam da up skorajšnjega delovanja slovenskega Orla! Bratje! Bog z nami! Na zdar!

Orel-vojak na slovenski koroški meji.

Naša pota.

Spor v naši javnosti je razkril, kje so naši fantje. Njihovi vzori postajajo dejanja.

4. novembra 1917.

Dragi Tone! »Mladost« štev. 9. in 10. me je iznenadila. Mislim na listnico uredništva. To sem vedel, da bo izjava o smeri Orlov dregnila v sršenovo gnezdo, da Ti bodo predbacivali pohujšanje, nisem pričakoval. Vojska je pokazala, da je Orel in naš katoliški naraščaj dozorel, samostojen in do pičice zvest svojim načelom. V tankovestnosti do načel bi lahko služili za zgled celo starejšim. Da si podal znano izjavo, je bila Tvoja sveta dolžnost. Samo nekoliko prepozno je prišla. Podati bi jo moral takoj, ko se je začel pojavljati Stürgkhov sistem ne le v deželi, ampak tudi v stranki. Ti ne veš, kako je bolela naše fante zavest, da je naša stranka odpovedala med vojsko in da se je vsako demokratsko kretanje preprečilo! Vsak je bil v zadregi, kaj bo s stranko po vojski. Hvala rajnkemu Kreku! On je naš Makabejec! Ti pohujšuješ mladino? Dobro! Če smejo gotovi ljudje napadati našega urednika javno na shodih vodstva kranjske S. L. S. in še celo po cestah vpiti o demagogiji, moraš dati prostora v Mladosti, da povem svoje mnenje, ne kot prijatelj, ampak kot Orel. In pozivljam tudi druge brate Orle, da povedo svoje mnenje glede smeri »Mla-

dosti»; če je na pravem potu ali ne. Mi smo demokratje in imej vsak priliko, da razvije svoje misli. Orli smo katoličani in demokratje s sleherno močjo svoje duše in kot taki ljubimo za Bogom najbolj naš jugoslovanski narod. In če kdo napada naše voditelje zaradi teh idej, je znamenje, da ni Orlovske organizacije nikoli poznal in je tudi ne bo. Ali ste videli četo Orlov na zadnjem katoliškem shodu? Nismo prihiteli takrat v Ljubljano, da manifestiramo za osebe, ampak da manifestiramo za katoliško vero in za načela naše stranke. Če se kdo sklicuje na katoliške shode, naj bi vzel na znanje takratni govor dr. Brejca, ki je bil eden najdovršenejših govorov. Dr. Brejc je že takrat zahteval revizijo strankinih pravil, praktičen demokratizem in bolj živo narodno delovanje. Dr. Brejcu so takrat ploskali tudi oni, ki Tebi predbacivajo, da pohujšuješ slovenske fante. In tista izjava je popolnoma nedolžna, poudarila je samo to, kar so večkrat poudarili naši voditelji. In da je »Mladost« javno priznala, da so Orli privrženci † dr. Kreka, je tudi čisto enostavno. Mladina, če je resna in nepokvarjena, ljubi svoje ideale brez vsakih postranskih namenov, najbolj pa sovraži sebičnost. Zaradi teh svojstev ne more na noben način vzljubiti oseb, ki so končni cilji njihovega delovanja njihov jaz, ne pa Bog in narod. Da smo si Orli izvolili Kreka, so sami zakrivali. Kadar bodo hodili po takih potih kakor Krek, pa bo mladina tudi nje ljubila, v sedanjem položaju pa so od nas zelo oddaljeni. Združno centralo smatrano Orli za narodno izdajstvo. Orli pa se tudi ne moremo navduševati za nasprotnike Krekovih idej, ker nimajo nobene morale. Za dosego svojih ciljev se poslužujejo paganskih sredstev. Vsakemu je znano, da so begali pri ustanovitvi centrale razne posojilnice, da bodo ob vse premoženje, če bodo ostale še pri Zadružni zvezi. Tako postopanje imenujemo navadno laž. O dr. Kreku so širili neresnico, da živi slabše kakor lajik, lagali so, da je slovenskemu narodu več škodoval kakor vsi Nemci in liberalci. Za tako postopanje pa pošteni ljudje sploh nimajo izraza, ker je vsak premil. To so pa delali samo iz tega namena, da bi diskreditirali Kreka, mu vzeli ugled in ljubezen. Vsak pošten Slovenec ve, da je bil dr. Krek čist in globokoveren. Taka nesebičnost se more roditi samo v globoki ljubezni do Gospoda. Ali naj bo taka morala za podlago našega ljudstva? Gorje mladini, če bi se dala zape-

ljati na taka pota. Vsaka notranja odgovornost in vsako spoštovanje do dobrega imena bi izginilo. »Mladost« mora še bolj korenito pohujševati fante in ne več zakrivati napak. Taki ljudje bodo skušali dati našemu gibanju pečat nelojalnosti. Tem povemo Orli: Do 30 katoliških akademikov-Orlov je dalo življenje za cesarja, koliko kmečkih fantov in mladih obrtnikov-Orlov, pa še ne vemo. Drugi pa žrtvujemo leta svoje bodočnosti, in mogoče bo treba tudi zastaviti življenje. Se še ne ve. In izdajstva tudi ni bilo v naših vrstah, kakor tudi ne v vrstah vseh Slovanov. In patrijotizem, zapečaten s tolikimi žrtvami, je dovolj jasen za poštene ljudi. Za svojo sveto dolžnost pa smatramo, da delujemo po svojih močeh za lepšo bodočnost našega naroda, ki je edino v združitvi vseh Jugoslovancev. Ne bomo se strašili nobenih zaprek, ampak bomo šli ne glede na levo in desno vedno naprej za svojimi cilji. Želimo, da bi prišel kmalu čas, da bi pognali vse tirane preko meje naše jugoslovanske države in da ne bi imeli nobenega drugega gospoda kakor našega cesarja Karla. Te občutke sem imel, ko sem bral listnico. Kar se tiče objavljanja podpisov, sem popolnoma na Tvojem stališču. Če se kdo sramuje svojih podpisov nad svojimi mislimi, pa naj rajši molči, ker Orli ne ljubimo kukavice!

Nazdar in srčen pozdrav!

Tone.

Orli in naš škof.

Glejte, kako odmeva, kar se na važnih mestih zgodi in izgovori:

28. svečana 1917.

Dragi Tone! Ko sem bil v Kranju, sva se menila, da bi se nas nekaj zbralo in bi podali svoje misli o jugoslovanski ideji. Načelkal sem jih nekaj in jih odstopam Tebi, da sam presodiš. Kako smešen je človek, če se loti kake splošne stvari. Ne more priti nič novega, ker živi splošno v vseh srcih. Pa vseeno se mora tudi »Mladost« dotakniti takih vprašanj. — Kar se tiče pisma, ga priobči v polnem obsegu, ker so oziri padli po zadnjih dogodkih. Prav je, naj se sebičnost do kraja razgali. Škof so pa lepo nastopili. Sicer se radi ponorčujejo iz idealistov, da se večkrat zaletijo. Le naj se! Kadar gre pa za ideje, drže in jih ne more premotiti nobena sila. Škofovo izjavo bom shranil.

V škofji Loki ostanem še kakšen mesec, potem bom moral pa iti bliže morja!

Spomni se pri sv. maši mene in mojih. Pozdrav g. Nandetu.

Srčen pozdrav Tebi

Tvoj

Tone.

Čas govori in odločuje.

Meža ob D., 6. oktobra 1917.

Dragi moj! — Začnem pri strehi: svetovna politika. Kakor se vidi, se ozračje čisti. Černin je, kakor sodim, na pravi poti. Samo nekaj me ovira, da njegove izjave o bodoči naši taktiki v svetovni politiki (razorožba, razsodišča) ne morem verjeti — namreč njegovo stališče o nedotakljivosti raznih mej — državnih kot deželnih. Kako si predstavlja, da bi mogla živeti v sedanjih čudnih mejah avstroogrška monarhija? Treba je novega temelja svetovnemu redu — svetovni red tvorijo urejene države. Da moremo tvoriti temelj zgradbe svetovnega miru, moramo pred vsem države, kot temelj, na katerem je zidana ta mirovna stavba, urediti. Tudi v državah: zlasti naši, mora doiti do razorožbe v notranjosti — t. j.: država se mora postaviti na čisto nov temelj. Slovani so ga postavili. Je Černin istih misli? Sodim, da ni. Če bi bil — bi morda tudi predlagal, da naj tvorijo mirovno konferenco — v posvetovanjih vsaj — zastopniki narodov (Rusija je teh misli, kot berem te dni). Vprašanje je tudi, kdo se bo lahko obrnil po njegovih mislih do zasnovega razsodišča — samo država, ali tudi narodi kot taki. V tem smislu se mu pojmi mešajo in razklinjujejo v — nič. Treba je jasnosti. Kdor tako govori kot

gospod Černin, mora doma napraviti red, če hoče, da so njegove besede učinkovite. S takim lepim predlogom bi mogel priti tisti trenutek, ko je monarhija — zveza popolnoma svobodnih in sporazumljenih narodov, s trdno vero, da prodre. — Dovolj — govori in odločuje pač: čas.

Te dni se slučajno srečam z bratom Orlom Čehovin Alfonzom iz Gabrij na Vipavskem. Po treh letih se srečam — obrazi naši so spremenjeni — skoro se ne pozna. Ogovori me on, vpraša, li nisem tajnik okrožja Vipavskega. Seveda sem radostno prijel bratsko roko. Pogovor se je začel seveda pri orlovskem izletu ob hrvatskoslov. katol. shodu v Ljubljani — mudil se je pri drugih izletih — končal pri posameznih bratih Orlih. Padli so — veliko jih ne bo več nazaj — mnogo invalidov — med njimi predsednik njegovega Orla br. Kos Fr. — kateremu seveda takoj pošljeva bratski pozdrav. In včeraj došla dopisnica z Dunaja se glasi:

H. J.!

St. Aegydt, 2/10. 17.

Nepričakovano in z nepovedanim veseljem sem prejel Vajin pozdrav. Dobivam »Slovenca« in »Mladost« redno. Toliko — za sedaj se brigram več za stanovske okoliščine invalidov. V »Slovencu« 29. p. m. resolucija invalidov je bila moje delo, ali še preklisla.

Piši še kaj, zelo me bo veselilo. Bodi zdrav in priden! Z Bogom! Tvoj Kos Fr.

Bratje Orli, pišite svojim bratom, ker jih bo silno veselilo — naše vezi pa okrepilo! —

Iskren Na zdar!

Padli Orli-junaki.

† Ferdinand Šega.

V grozni, dolgotrajajoči svetovni vojni smo morali že marsikaj bridkega pretrpeti in prestati. Marsikateri se je moral že ločiti od svojih prijateljev, od svojih ljubih domačih ter se preseliti v večnost, kjer se sedaj veseli v večnem veselju. — Tudi iz naših orlovskih vrst je že moral marsikateri vzeti slovo — na veke!

»Šentpetrski odsek« v Ljubljani se je izmed zadnjih poslovil dne 23. oktobra t. l. od enega najboljših svojih bratov Ferdinanda Šega. — Doma v Nemški vasi pri Trebnjem na Dolenjskem je došel v Ljubljano učiti se ključavničarske stroke, ter tako vstopil kot član v »Šentpetrski

odsek«. Bil je marljiv telovadec, kakor tudi pri vseh priljubljen in spoštovan družabnik. V letu 1914. je bil izvoljen kot odsekov odbornik in je tudi na tem polju zelo marljivo deloval. — Ko se je začela svetovna vojna, je bil tudi Nande spoznan sposobnim za orožje ter moral v mesecu marcu 1915 zamenjati orlovski kraj z vojaško suknjo. V začetku junija se je podal na bojno polje, kjer se je pri Dnjestru v Bukovini bojeval proti Rusom. Toda že koncem junija je moral — vsled revmatizma v nogah — nazaj v bolnico. Vedno je upal, da ne bo bolezen tako grozna, kakor je nastopila pozneje. V bolnici na Dunaju je moral skoraj 17 mesecev nepretrgano ležati na postelji ter trpeti grozne bole-

čine. Po 18 mesecih hude borbe na življenje in smrt, katero je prestal, je začel nekoliko okrevati, tako da je v juniju 1917 dobil dvomesečni dopust. Nahajajoč se na

Ferdinand Šega.

dopustu, je prosil za premestitev z Dunaja v Ljubljano. Prošnji se je ugodilo in prišel je letos avgusta meseca kot invalid

v Ljubljano, kjer se je nadaljevalo zdravljenje na obrtni šoli. Upanje je že bilo, da bo okrevanje popolnoma uspelo. Toda usoda je hotela drugače. Nekega dne se je močno prehladil ter moral zopet v posteljo. Že tako vsega izmučenega in oslabelega se je nazadnje prišla pljučnica, katera je bila usodna tako nagli smrti. Podlegel je 20. oktobra v 23. letu svojega življenja ter se rešil vsega trpljenja te solzne doline in se preselil v boljšo domovino!

Ustreženo je bilo njegovi edini tako srčni želji, počivati v domači grudi!

Ljubi Nande! Dasi nerad, a vendar si nas moral zapustiti ter uživaš sedaj tam gori pri Vsemogočnem večno veselje. Prosi tudi za nas, da se nekoč združimo s Teboj nad zvezdami. — Počivaj sladko v domači zemljici!

Na svidenje nad zvezdami!

Joško.

Drobiž.

Jasna beseda o umetnosti in npravnosti. Zadnji čas so nam pri nas veliko pripovedovali, kako je s to rečjo. Pa mi, ki smo bolj malo šolani, še vsega razumeli nismo. Zato se jaz mislim za enkrat držati tistega, kar je s skoro preveč ponižno domačimi besedami povedal prav duhoviti, zraven pa pristno katoliški Joseph Lotte, ustanovitelj »Lista katoliških vseučiliških profesorjev« (francoskih). Zapisal jih je njegov življenjepisec (Lotte je padel v sedanji vojski) Pacary v knjigi: Un compagnon de Péguy Joseph Lotte, str. 192: »To, kar imenujemo lepoto, zanima nas kristjane le v toliko, kolikor nam more pomagati, da bi bolje živeli. Če mora lepota v to služiti, da stori pregreho ljubeznivo in zapeljivo, okraši njeno ostudnost, nam je sovražnica in jo odklanjamo brez usmiljenja. Pregreho sovražimo, kaj šele okrašeno pregreho! Življenje ni igra, saj nam je znano plačilo napora, znana pa tudi negotovost zmage. Kar zahtevamo od umetnosti, je ojačenje in dvignjenje srca. Naj le pojejo zapeljive Sirene, mi se ne zmenimo zanje. Za nas je pogubno, slabo, da, brezbožno vsako delo, pa naj je še tako lepo, ki nam hoče zmanjšati ljubezen do delovanja in otežkočiti polet do končne oprostitve našega duha.«

J. Š.

»**Peklenska vojska.**« To je naslov najnovejši knjigi francoskega pisatelja Gustava Dupina (La Guerre infernale). S tem

je povedana vsa njena vsebina. Na naslovni strani, kjer pisatelji navadno povedo, komu da hočejo knjigo posebej posvetiti, je tako-le zapisano: »Mojemu sinu, ki so ga ljudje usmrtili, v spomin sem napisal to knjigo. Posvečujem jo vsem svojim ubogim bratom v Evropi«. Dupinovega sina je namreč zahtevala peklena vojska. Če bi gospod urednik hotel poslušati, bi drugič kaj prečital iz te knjige.

Jos. Šimenc.

Gelon, tiran (samooblastnik) v Sirakazah, takrat najmočnejši vladar, je hotel na vsak način biti poveljnik Grkov v vojni proti perzijskemu kralju Kserksu v l. 480. pred Kristusom. Obljubil je 200 vojnih ladij, 28.000 mož in živeža za vso grško vojsko. Bil je prepričan, da si Grki niti trenotek ne bodo pomišljali. Toda mali narod Spartancev se je temu naklepu najodločneje uprl, ker so poznali Gelona kot slavočelnega sebičnika. Da, modri starčki v Sparti so celo trdili, da je s sovražnimi Perzijci v zvezi. Bogati tiran se je užaljen vrnil domov ter odtegnil sorodnim bratom svojo pomoč; v njegovem spremstvu neki Jalizos iz Agathagrov. Spartanci pa so se združili z Atenci iz Tespijci. J.

Listnica uredništva. Razširjajte »Mladost«! To je naročilo prve številke. Pogledjte vsebino in videli boste, čemu jo je treba širiti. Plačnik Vam bodi Bog!

